YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)
13 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-430/00 P,

Anton Dürbeck GmbH, kotipaikka Frankfurt am Main (Saksa), edustajanaan Rechtsanwalt G. Meier,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) asiassa T-252/97, Dürbeck vastaan komissio, 19.9.2000 antaman tuomion (Kok. 2000, s. II-3031) kumoamista,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muina asianosaisina ovat

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K.-D. Borchardt ja C. van der Hauwaert, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään R. Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues ja C. Vasak,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava tuomari C. Gulmann sekä tuomarit J.-P. Puissochet ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Anton Dürbeck GmbH (jäljempänä Dürbeck tai valittaja) on yhteisöjen tuomioistuimeen 21.10.2000 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-252/97, Dürbeck vastaan komissio, 19.9.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. II-3031; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valittajan kanteen banaanialan yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä valittajan hyväksi toteutettavista siirtymätoimenpiteistä 10.7.1997 tehdyn komission päätöksen osittaiseksi kumoamiseksi (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiaa koskevista oikeussäännöistä seuraavaa:

"1 Banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) IV osaston säännöksillä korvataan eri kansalliset järjestelmät kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan järjestelmällä.

2 Asetuksen N:o 404/93 17 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

'Banaanien tuontiin yhteisöön vaaditaan aina tuontitodistus, jonka jäsenvaltiot myöntävät hakemuksesta jokaiselle asianomaiselle hakijalle riippumatta siitä, mihin tämä on sijoittautunut yhteisössä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 18 ja 19 artiklan täytäntöönpanemiseksi annettujen erityissäännösten soveltamista.'

3 Asetuksen N:o 404/93 18 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna maatalousalalla Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa tehtyjen sopimusten täytäntöönpanemiseksi tarvittavista mukautuksista ja siirtymäjärjestelyistä 22 päivänä joulukuuta 1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3290/94 (EYVL L 349, s. 105), vahvistettiin muista kolmansista maista kuin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioista (AKT) peräisin olevien banaanien (jäljempänä kolmansien maiden banaanit) ja muiden kuin perinteisten AKT-valtioista peräisin olevien banaanien (jäljempänä muut kuin perinteiset AKT-banaanit) vuoden 1994 tuonnin tariffikiintiöksi 2,1 miljoonaa tonnia (nettopaino) ja sitä seuraaville vuosille 2,2 miljoonaa tonnia (nettopaino). Tämän tariffikiintiön rajoissa kolmansien maiden banaanien tuonnista oli perittävä maksu, joka oli 75 ecua tonnilta, ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuonnin oli tapahduttava tullitta.

4 Asetuksen 404/93 19 artiklan 1 kohdassa vahvistettiin tariffikiintiö siten, että siitä jaettiin 66,5 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka olivat pitäneet kaupan kolmansien maiden banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (A-luokka), 30 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka olivat pitäneet kaupan yhteisön banaaneja ja/tai perinteisiä AKT-banaaneja (B-luokka) ja 3,5 prosenttia sellaisten yhteisöön sijoittautuneiden toimijoiden luokalle, jotka olivat alkaneet pitää kaupan vuodesta 1992 alkaen muita kuin yhteisön banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (C-luokka).

5 Asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

'Kukin toimija saa kullekin 1 [kohdassa] — — tarkoitettujen toimijoiden luokalle erillisten laskutoimitusten mukaisesti tuontitodistukset keskimääräisen banaanien määrän perusteella, jonka toimija on myynyt kolmen viimeisen vuoden aikana, joista on saatavissa tietoja.

— —

Vuoden 1993 toisen vuosipuoliskon aikana kukin toimija saa todistukset vuosien 1989—1991 aikana kaupan pidetyn vuosittaisen keskimäärän puolikkaan perusteella.'

6 Asetuksen N:o 404/93 30 artiklassa säädetään seuraavaa:

'Jos heinäkuusta 1993 alkaen on tarpeen helpottaa erityistoimenpiteillä siirtymistä ennen tämän asetuksen voimaantuloa olevista järjestelmistä tämän asetuksen järjestelmään, erityisesti merkittävien vaikeuksien voittamiseksi, komissio toteuttaa kaikki tarpeellisina pitämänsä siirtymätoimenpiteet — — .'"

Asiaa koskevat tosiseikat

3 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiaa koskevista tosiseikoista seuraavaa:

"8 Kantaja on yhtiö, jonka kotipaikka on Saksassa ja joka harjoittaa hedelmä- ja vihanneskauppaa. Se aloitti banaanien markkinoinnin vuoden 1992 lopulla.

9 Kantaja teki 29.11.1991 ecuadorilaisen Consultban-nimisen yhtiön (jäljempänä Consultban) kanssa sopimuksen, johon sovelletaan Alankomaiden lakia ja jonka mukaan kantaja sitoutuu markkinoimaan 100 000—150 000 laatikollista banaaneja viikoittain (jäljempänä sopimus).

10 Sopimuksessa on sovittu, että kantajalla on oikeus palkkioon, jonka suuruus on kuusi prosenttia toteutuneesta liikevaihdosta. Sopimuksen liitteessä B olevan 3 kohdan mukaan kantaja on kuitenkin velvollinen maksamaan Consultbanille tämän ecuadorilaisille tuottajille maksamien virallisten hintojen ja nettomyyntivoiton välisen eron (jäljempänä hintatakuu).

11 Sopimus on sen 4.1 kohdan mukaan voimassa seitsemän vuotta. Samassa sopimusmääräyksessä määrätään sopimuksen voimassaolon jatkamisesta seitsemällä vuodella, jos sopimuspuolet eivät toisin päätä. Sopimus oli yhä voimassa tämän kanteen nostamispäivänä.

12 Sopimuksen 4.1 kohdassa määrätään myös seuraavaa:

' — — Kummallakin sopimuspuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus viiden vuoden kuluttua sen allekirjoittamisesta päättymään 180 päivän kuluttua irtisanomisesta ja edellyttäen, että sopimuksen irtisanova sopimuspuoli vetäytyy kokonaan Euroopan banaanimarkkinoilta viiden vuoden ajaksi siitä päivästä lukien, jona sopimus lakkaa olemasta voimassa. Tämä toimintakielto koskee sopimuspuolen suoraa ja välillistä toimintaa riippumatta siitä, toimiiko se itse, kolmannen kautta vaiko määräysvallassaan olevan yhtiön kautta.'

13 Sopimuksen 6.3 kohdassa määrätään seuraavaa:

'Sopimuspuolet ovat kumpikin tietoisia siitä, että saattaa syntyä tilanteita, joissa tämän sopimuksen noudattaminen on mahdotonta. Tällaisen ylivoimaisen esteen voivat muodostaa asianomaisten valtioiden sisäiset levottomuudet, sota, riippumatta siitä, onko se julistettu, luonnonkatastrofit, lakot ja muut samankaltaiset tapahtumat, jotka tekevät normaalin kaupankäynnin mahdottomaksi, epidemiat, epäsuotuisat sääolosuhteet, kuten tulvat, kuivuus jne., vallankaappaukset taikka kansannousut sekä Panaman kanavan sulkeminen, mutta tämä luettelo ei ole tyhjentävä. Siinä tapauksessa, että tätä sopimusta ei voida noudattaa ylivoimaisen esteen vuoksi, sopimuspuolet neuvottelevat lojaalisti ratkaisun löytämiseksi ongelmaan. Jos ratkaisua ei löydetä, kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämä sopimuksen ilman, että olisi mahdollista vaatia vahingonkorvausta. Lastattavina oleviin taikka jo lastattuihin merellä oleviin aluksiin sovelletaan kuitenkin edelleen tätä sopimusta.'

14 Sopimuksen liitteessä B olevassa 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

'[Consultban] ja [kantaja] sopivat, että jos [kantaja] vaatii tämän sopimuksen voimassaolon päättämistä muista kuin siinä sovituista syistä ja jos [Consultbanilla] on omistajien ja [Consultbanin] välillä tehdyn COA:n [Contract of Affreightment] nojalla velvollisuus maksaa vahingonkorvausta omistajille, [kantajan] on maksettava [Consultbanille] tämän pelkästä kirjallisesta vaatimuksesta vahingonkorvausta enintään 1 000 000 USD [Consultbanin] esittämien asianmukaisten todisteiden nojalla.'

15 Kantaja aloitti banaanien markkinoinnin sopimuksen mukaisesti vuoden 1992 lopulla.

16 Asetus N:o 404/93 tuli voimaan 26.2.1993 ja sitä on sovellettu 1.7.1993 lähtien.

17 Kantaja on luokiteltu asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 1 kohdan nojalla C-luokan toimijaksi. Vuonna 1996 kantaja sai A-luokan toimijan aseman hankittuaan omistukseensa erään toisen yrityksen.

18 Koska kantaja sai ainoastaan pienen määrän todistuksia yhteisöön suuntautuvaa banaanien tuontia varten, sen täytyi myydä suurin osa sopimuksessa tarkoitetuista banaaneista tämän alueen ulkopuolella hintaan, joka johti hintatakuun soveltamiseen. Siten se joutui maksamaan Consultbanille 1 661 537 USD vuonna 1994, 4 211 142 USD vuonna 1995 ja 1 457 549 USD vuonna 1996.

19 Kantaja vaati 24.12.1996 asiassa T. Port annetun tuomion perusteella komissiota myöntämään sille asetuksen N:o 404/93 30 artiklan mukaisena siirtymätoimenpiteenä lisätuontitodistuksia alennettuun 75 ecun tulliin tonnia kohden kolmansien maiden banaanien tuontia varten seuraaville määrille:

— 42 000 tonnia vuonna 1997 A-luokan toimijana;

— 48 000 tonnia vuonna 1998 A-luokan toimijana taikka 65 800 tonnin kokonaismäärä;

— 48 000 tonnia vuonna 1999 A-luokan toimijana taikka 65 800 tonnin kokonaismäärä.

20 Komissio hyväksyi osittain tämän vaatimuksen 10.7.1997 tekemällään päätöksellä — —.

21 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3 kohdan nojalla kantaja sai lisätuontitodistuksia toisaalta niitä tappioita vastaavasti, joita sille oli aiheutunut vuonna 1994 Consultbanin kanssa tekemänsä sopimuksen noudattamisesta ja toisaalta 1 000 000 USD:tä vastaavasti. Riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa hylättiin kantajan vaatimus siltä osin kuin se koski '1 artiklassa myönnettyjen todistusten määrän ylittävää osaa.'

22 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan tuontitodistukset vähennetään erityisistä kohtuuttomien tilanteiden varalta tariffikiintiöön sisältyvistä varauksista. Saman artiklan 6 kohdan mukaan kantajan näillä tuontitodistuksilla yhteisöön tuomia banaanimääriä ei voida ottaa huomioon vahvistettaessa sen kokonaisviitemääriä seuraaville vuosille."

4 Tässä tilanteessa Dürbeck nosti 16.9.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista.

Valituksenalainen tuomio

5 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen valituksenalaisella tuomiolla.

6 Aluksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisen tuomion 39—43 kohdassa osittain komission ja Espanjan hallituksen väitteet, joissa kiistetään tiettyjen Dürbeckin esittämien kanneperusteiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi muun muassa myöhässä esittämisen takia kanneperusteen, joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista. Tässä suhteessa se totesi seuraavaa:

"39 Työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja 48 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että kanteessa on mainittava erityisesti yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Peruste, jolla laajennetaan aikaisemmin — nimenomaisesti tai implisiittisesti —

kannekirjelmässä esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on kuitenkin otettava tutkittavaksi (asia T-37/89, Hanning v. parlamentti, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. II-463, 38 kohta ja asia T-118/96, Thai Bicycle v. neuvosto, tuomio 17.7.1998, Kok. 1998, s. II-2991, 142 kohta).

— —

42 Sitä vastoin kantaja on ensimmäistä kertaa vasta vastauksessaan esittänyt yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen. Vaikka onkin totta, että komissio viittaa tähän periaatteeseen vastineensa eräissä kohdissa, se tekee sen kuitenkin vain täysin sivuseikanomaisesti ja eri asiayhteydessä kuin missä kantaja esittää kanneperusteensa. Komissio tyytyy esimerkiksi vastineensa 16 kohdassa vain huomauttamaan yleisesti, että samoihin uusiin oikeudellisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin sopeutumaan joutuneiden 'kaikkien talouden toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi' sen oli otettava huomioon, että kantajalla oli mahdollisuus irtisanoa sopimus maksamalla 1 000 000 USD, kun komissio 'harkitsi kohtuutonta tilannetta koskevien sopimusmääräysten ulottuvuutta' (ks. vastaavasti vastineen 33 kohta). Komissio tyytyy samoin vastineensa 28 ja 32 kohdassa toteamaan yleisesti, että kantajan tulevien vuosien kokonaisviitemäärien määrittelyn yhteydessä sen lisätodistuksilla tuomien määrien huomioon ottaminen johtaisi siihen, että sille myönnettäisiin liian suuri korvaus ja että näin sitä suosittaisiin muihin toimijoihin verrattuna. Kantaja väittää sitä vastoin vastauksessaan ja istunnossa pääasiallisesti, että yhdenvertaisen kohtelun periaate velvoittaa komission rinnastamaan kantajan A-luokan toimijoihin, jotka kantajan tavoin olivat toteuttaneet tiettyjä kaupallisia toimia ennen banaanialan yhteistä markkinajärjestelyä koskevan esityksen julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä,* mutta jotka toisin kuin kantaja ovat voineet jatkaa banaaniensa markkinointia viiteajanjaksona, ja se päättelee tästä, että sitä olisi pitänyt kohdella niin kuin se olisi tuonut viitevuosina 1989—1991 ne

määrät, jotka se on todellisuudessa tuonut vuosina 1993—1995. Kantajan näin esittämä yhdenvertaisen kohtelun loukkaamista koskeva kanneperuste on kiistatta itsenäinen komission edellä mainittuihin huomautuksiin verrattuna, eikä sen näin ollen voida katsoa perustuvan oikeudenkäynnin aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Tämän vuoksi se on jätettävä tutkimatta."

7 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi asiakysymyksen osalta asetuksen N:o 404/93
30 artiklan rikkomista koskevan valittajan kanneperusteen kaksi osaa, joista toinen koski riidanalaisen päätöksen 2 artiklaa ja toinen sen 1 artiklan 6 kohtaa.

8 Tämän kanneperusteen ensimmäisessä osassa valittaja kiisti riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuden sillä perusteella, että sen 2 artiklassa hylättiin valittajan vaatimus lisätuontitodistusten myöntämisestä siltä osin kuin se koski mainitun päätöksen 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen todistusten määrän ylittävää osaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusteli tämän ensimmäisen osan hylkäämistä seuraavasti:

"76 Toisesta kysymyksestä on todettava, ettei komissio ole ylittänyt laajaa harkintavaltaansa, joka on annettu sille kohtuuttomassa tilanteessa olevien talouden toimijoiden tilanteen korjaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä päättämiseksi, kun se on myöntänyt kantajalle lisätuontitodistuksia toisaalta ainoastaan tälle vuonna 1994 sopimuksen noudattamisesta aiheutuneita tappioita vastaavasti ja toisaalta 1 000 000 USD:n määrään asti.

77 Aluksi on todettava, että kantaja ei aseta kyseenalaiseksi riidanalaisen päätöksen 2 artiklan lainmukaisuutta siltä osin kuin sen avulla korvataan kantajalle vuonna 1994 aiheutuneita tappioita. Kantaja riitauttaa tämän

säännöksen vain siltä osin kuin sille vuonna 1995 ja sitä seuraavina vuosina aiheutuneen vahingon korvaaminen on tässä säännöksessä rajoitettu 1 000 000 USD:n määrän mukaisten lisätuontitodistusten myöntämiseen, vedoten pääasiallisesti siihen, ettei sillä ollut sopimuksen liitteessä B olevan 2 kohdan nojalla velvollisuutta irtisanoa sopimusta vapautuakseen siitä vuonna 1995.

78 Tämän jälkeen on hylättävä kantajan väite siitä, että sopimuksen liitteessä B olevan 2 kohdan tarkoituksena olisi ollut ainoastaan kattaa edellä mainittuun määrään asti vahingonkorvausvaatimus, jonka laivanvarustaja voisi esittää Consultbanille siitä syystä, että rahtaussopimusta ei ole noudatettu. Kantaja on esittänyt tällaisen väitteen vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamassaan kirjallisessa vastauksessa ja istunnossa. Siihen asti se ei ollut missään vaiheessa kiistänyt sitä, että tämän lausekkeen avulla sen oli joka tapauksessa mahdollista irtisanoa sopimus maksamalla Consultbanille 1 000 000 USD:n suuruinen sopimussakko.

79 Ottaen huomioon asetuksen N:o 404/93 30 artiklan tarkoituksen ja sen, että tätä artiklaa on tulkittava suppeasti poikkeuksena yleisesti sovellettavasta järjestelmästä, on todettava, että komissio on soveltanut kyseistä artiklaa asianmukaisesti, kun se on katsonut, että tämä artikla velvoittaa komission korvaamaan kyseessä olevalle toimijalle ainoastaan ne kulut, joita sille aiheutuu uusiin oikeudellisiin edellytyksiin mukautumisesta.

80 Tässä yhteydessä komissio otti perustellusti huomioon sen, että kantajalla oli oikeus irtisanoa sopimus sen liitteessä B olevan 2 kohdan perusteella ennenaikaisesti maksamalla Consultbanille 1 000 000 USD. Toisin kuin kantaja väittää, tämän irtisanomislausekkeen käyttäminen ei olisi velvoittanut kantajaa vetäytymään banaanimarkkinoilta viideksi vuodeksi, koska markkinoiltavetäytymisvelvoite oli tarkoitettu vain sitä tapausta varten, että sopimus irtisanotaan 4.1 kohdan nojalla. Lisäksi on todettava, että kantaja ei ole vedonnut tähän väitteeseen riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen

hallinnollisen menettelyn aikana, joten riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta ei voida kyseenalaistaa kyseisellä väitteellä.

81 Komissio katsoi samoin perustellusti, että jos kantaja olisi toiminut normaalin huolellisen toimijan tavoin, se olisi todella irtisanonut sopimuksen sen liitteessä B olevan 2 kohdan nojalla vapautuakseen siitä vuonna 1995 omien vahinkojensa rajoittamiseksi. On selvää, että kantajan oli pitänyt maksaa Consultbanille hintatakuun nojalla 1 661 537 USD vuonna 1994 eli edellä mainitussa määräyksessä tarkoitettua 1 000 000 USD:n suuruista sopimussakkoa suurempi määrä ja oli erittäin todennäköistä, että viimeksi mainittua määrää suurempi määrä olisi ollut maksettava myös seuraavina vuosina tänä takuuna.

82 Komission näkemys on sitäkin perustellumpi, koska kantaja on toiminut banaanimarkkinoilla vasta vähän aikaa ja koska se harjoitti monia muihin hedelmiin ja vihanneksiin liittyviä toimintoja.

83 Toisin kuin kantaja väittää, tätä näkemystä ei voida tulkita siten, että komissio velvoittaisi kantajan tosiasiallisesti lakkauttamaan sopimuksen. Tämä näkemys perustuu yksinomaan siihen täysin oikeutettuun päätelmään, ettei yhteisön tehtävä ole vastata niistä seurauksista, jotka johtuvat kantajan tekemästä kaupallisesta päätöksestä pitää sopimus edelleen voimassa sen aiheuttamista tappioista huolimatta.

84 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että komissio on soveltanut oikein asetuksen N:o 404/93 30 artiklaa hyväksyessään riidanalaisen päätöksen 2 artiklan.

85 Näin ollen kanteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana."

9 Kanneperusteensa toisessa osassa valittaja kiisti riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuden siltä osin kuin sen 1 artiklan 6 kohdan mukaan yhteisöön lisätuontitodistusten avulla tuotuja banaanimääriä ei ollut otettu huomioon määritettäessä valittajan kokonaisviitemääriä seuraaville vuosille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellut kanneperusteen toisen osan hylkäämistä erityisesti seuraavasti:

"93 Edellä on kanteen ensimmäisen osan tarkastelun yhteydessä katsottu näytetyn, että komissio ei ole ylittänyt laajan harkintavaltansa rajoja katsoessaan, että kantajan kohtuuton tilanne voidaan ratkaista myöntämällä sille lisätuontitodistukset toisaalta niitä tappioita vastaavasti, joita sille on aiheutunut sopimuksen noudattamisesta vuonna 1994, ja toisaalta 1 000 000 USD:n määrään asti.

94 Näin ollen ei olisi ollut mitenkään perusteltua myöntää kantajalle asetuksen N:o 404/93 30 artiklan perusteella mitään lisäetua, kuten sitä, että edellä tarkoitettujen todistusten avulla tuodut banaanimäärät otettaisiin huomioon vahvistettaessa tariffikiintiöiden mukaiset viitemäärät tuleville vuosille.

95 Komissio ja kantaja ovat istunnossa lisäksi myöntäneet, että kantajan kohtuuton tilanne olisi voitu paremmin korjata antamalla tälle tietty rahamäärä kuin myöntämällä lisätuontitodistukset.

96 Näitä päätelmiä eivät voi kumota väitteet, jotka kantaja perustaa [varauksen tekemisestä kohtuuttomien tilanteiden ratkaisemiseksi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 30 artiklan mukaisesti vuonna 1998 17 päivänä joulukuuta 1997 annettuun komission] asetukseen [EY] N:o 2601/97 [EYVL L 351, s. 19], jolla ainoastaan otetaan käyttöön 20 000 tonnin varaus siirtymätoimenpiteiden toteuttamiseksi kohtuuttomien tilanteiden ratkaisemista varten. Se, että tämän asetuksen 1 artiklassa säädetään, että tämä varaus otetaan asetuksen N:o 404/93 18 artiklan mukaisesta tariffikiintiön määrästä, ei merkitse sitä, että varauksen puitteissa myönnetyt määrät olisi välttämättä otettava huomioon laskettaessa viitemääriä tuleville vuosille.

— —

99 Tästä seuraa, että kanteen toinen osa ei ole perusteltu ja että näin ollen kanne on hylättävä kokonaisuudessaan."

Muutoksenhaku

10 Valituksessaan Dürbeck vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen ja velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

11 Dürbeckin mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on jättänyt tutkimatta yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevan valittajan kanneperusteen (ensimmäinen valitusperuste), kun se on katsonut, että sopimuksen liitteessä B olevassa 2 kohdassa oli annettu valittajalle mahdollisuus purkaa sopimus ennenaikaisesti (toinen valitusperuste) ja kun se on pitänyt laillisena komission kieltäytymistä

ottaa huomioon tulevien vuosien tariffikiintiöiden mukaisten viitemäärien vahvistamisen yhteydessä ne todistukset, jotka oli myönnetty sen kohtuuttoman tilanteen korjaamiseksi, johon valittaja oli joutunut (kolmas valitusperuste).

12 Komission ja Ranskan tasavallan mukaan valitus on joko jätettävä tutkimatta siksi, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, tai hylättävä siksi, että valitus on selvästi perusteeton.

13 Espanjan kuningaskunta vaatii, että valitus jätetään tutkimatta niiltä osin kuin se koskee riidanalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan ja että se muilta osin hylätään perusteettomana.

14 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä ilman suullista käsittelyä, jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jos valitus on selvästi perusteeton.

Ensimmäinen valitusperuste

15 Dürbeck väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksessä ei ole rajoitettu asianosaisten oikeutta esittää uutta kanneperustetta, joka perustuu vasta oikeudenkäynnin aikana ilmi tulleisiin seikkoihin. Tässä tapauksessa tällaisen seikan muodostaa se, että komissio vetosi ensimmäistä kertaa vastineessaan välttämättömyyteen varmistaa kaikkien talouden toimijoiden yhdenvertainen kohtelu yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti. Dürbeckin mukaan kanneperustetta, jonka se käsiteltävässä asiassa on esittänyt ensimmäistä kertaa vastauskirjelmässään, on pidettävä "mitalin kääntöpuolena"

komission ensimmäistä kertaa vastineessaan esittämälle perusteelle. Valittaja myöntää, ettei se ole pelkästään tyytynyt kiistämään komission perustelujen oikeellisuutta, vaan että se on käyttänyt niitä myös osoittaakseen, mihin tulokseen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen oikea soveltaminen sen eduksi olisi johtanut.

16 Dürbeck lisää, että koska yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisvelvollisuuteen ei ole vedottu riidanalaisessa päätöksessä, se on voinut katsoa, että tämän oikeudenkäynnin kohde rajoittui tähän päätökseen, eikä sillä itsellään ollut mitään syytä vedota etukäteen minkäänlaiseen komission puolustautumisperusteeseen, josta se ei voinut olla tietoinen. Näin ollen ensimmäisen asteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tutkimatta sen esittämän yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen.

17 On korostettava, että ensimmäisen asteen tuomioistuin on perustellusti huomauttanut riidanalaisen tuomion 39 kohdassa, että sen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja 48 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että kanteessa on mainittava erityisesti yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Samassa kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös perustellusti huomauttanut, että peruste, jolla laajennetaan aikaisemmin — nimenomaisesti tai implisiittisesti — kannekirjelmässä esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on kuitenkin otettava tutkittavaksi.

18 Ensimmäisen asteen tuomioistuin on sen jälkeen todennut valituksenalaisen tuomion 42 kohdassa, että valittaja oli esittänyt yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen ensimmäistä kertaa vastauksessaan ja että kyseinen peruste oli kiistatta itsenäinen komission vastineessaan esittämiin huomautuksiin verrattuna.

19 Ensimmäisen asteen tuomioistuin on perustellusti päätellyt näistä toteamuksista, joita ei ole kiistetty yhteisöjen tuomioistuimessa, että koska mainitun kanneperusteen ei voida katsoa perustuvan oikeudenkäynnin aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin, se oli jätettävä tutkimatta. Tässä tapauksessa mikään ei nimittäin estänyt valittajaa esittämästä tätä kanneperustetta ensimmäisen asteen tuomioistuimeen jättämässään kanteessa.

20 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä selvästi perusteettomana.

Toinen valitusperuste

21 Dürbeck korostaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon merkitystä, joka sopimuspuolien tarkoituksena oli antaa sopimuksen liitteessä B olevalle 2 kohdalle, kun se on valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa katsonut, että tämän lausekkeen perusteella valittajalla oli ilman erityistä syytä mahdollisuus irtisanoa sopimus ennenaikaisesti maksamalla Consultbanille 1 000 000 USD:n suuruinen sopimussakko. Sopimuspuolten oikeudesta itse irtisanoa sopimus sen ehtojen mukaisesti on määrätty yksityiskohtaisesti mainitun sopimuksen 4.1 ja 6.3 kohdassa.

22 Dürbeck väittää, että Consultban pyrki riidanalaisella lausekkeella ainoastaan suojautumaan vahingonkorvausvaatimuksilta, joita alusten omistajat voisivat esittää sille rahtaussopimusten perusteella siinä tapauksessa, että valittaja irtisanoo sen ja Consultbanin välisen sopimuksen muista kuin siinä mainituista syistä. Tästä syystä valittajan lupaus takuusta on sisällytetty sopimuksen liitteeseen. Dürbeck korostaa, että riidanalaisen lausekkeen tämän tulkinnan nojalla oli vielä vähemmän perusteltua vedota lausekkeeseen hallinnollisessa menettelyssä — jossa Dürbeckiä ei myöskään ollut kuultu ennen päätöksen tekemistä — kun komissio ei ollut esittänyt tältä osin yhtään kysymystä. Dürbeckin mukaan tätä

lauseketta on ryhdytty käsittelemään ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämän tämän lausekkeen soveltamisalaa koskevan kysymyksen johdosta.

23 Näin ollen, toisin kuin ensimmäisen asteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, sopimuksen ennenaikainen irtisanominen ei tullut kysymykseen, koska sopimuksen 6.3 kohdassa tarkoitetut edellytykset eivät olleet täyttyneet. Yhteisö ei kuitenkaan voi jättää huomioimatta sopimusten noudattamisen periaatetta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asettanut kyseenalaiseksi, kun se on todennut 83 kohdassa, "ettei yhteisön tehtävä ole vastata niistä seurauksista, jotka johtuvat kantajan tekemästä kaupallisesta päätöksestä pitää sopimus edelleen voimassa sen aiheuttamista tappioista huolimatta".

24 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja arvioimaan tätä tosiseikastoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-280/99 P—C-282/99 P, Moccia Irme ym. v. komissio, tuomio 21.6.2001, Kok. 2001, s. I-4717, 78 kohta).

25 Valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt sopimuksen liitteessä B olevan 2 kohdan suppeaa tulkintaa koskevan valittajan väitteen huomauttaen, että Dürbeck oli esittänyt tällaisen väitteen vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamassaan kirjallisessa vastauksessa ja istunnossa ja että se siihen mennessä ei ollut missään vaiheessa kiistänyt sitä, että tämän lausekkeen perusteella sen oli joka tapauksessa mahdollista irtisanoa sopimus maksamalla Consultbanille 1 000 000 USD:n suuruinen sopimussakko.

26 Kuten Espanjan hallitus on perustellusti korostanut, Dürbeck itse on vedonnut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämässään kannekirjelmässä — viitaten nimenomaisesti sopimuksen liitteessä B olevaan 2 kohtaan — mahdollisuuteen irtisanoa sopimus ennenaikaisesti "muista kuin siinä sovituista syistä" ja täsmentänyt, että tällaisessa tapauksessa se "on sitoutunut maksamaan Consultbanille vahingonkorvauksia 1 000 000 USD:n määrään asti".

27 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut todeta, ottamatta tosiseikkoja huomioon vääristyneellä tavalla, että valittajalla oli mahdollisuus irtisanoa sopimus ennenaikaisesti sen liitteessä B olevan 2 kohdan perusteella maksamalla Consultbanille 1 000 000 USD:n suuruinen sopimussakko. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa oikeutetusti todennut komission katsoneen perustellusti, että jos valittaja olisi toiminut normaalin huolellisen toimijan tavoin, se olisi todella irtisanonut sopimuksen sen liitteessä B olevan 2 kohdan nojalla omien vahinkojensa rajoittamiseksi.

28 Näin ollen myös toinen valitusperuste on hylättävä.

Kolmas valitusperuste

29 Dürbeck korostaa, että vaikka komissiolla on laaja harkintavalta sen määrittäessä tapaa, jolla se ottaa huomioon banaanialan yhteisen markkinajärjestelyn (jäljempänä OCM) käyttöön ottamiseen liittyvät siirtymäkauden vaikeudet (ks. erityisesti em. asia T. Port), niin sen harkintavalta ei kuitenkaan ole rajoittamaton.

30 Dürbeckin mukaan komission olisi pitänyt esittää tarkemmin ne syyt, joiden vuoksi se on valittajalle kuuluneen vahingonkorvauksen käteisellä maksamisen sijasta katsonut tarpeelliseksi myöntää korvauksen lisätuontitodistuksina, joita ei otettu huomioon seuraavien vuosien viitemäärien laskennassa.

31 Dürbeck korostaa, että komissionkin mukaan se on kärsinyt vahinkoa, joka aiheutui Consultbanille maksetusta rahamäärästä. Olisi ollut asianmukaista korvata tämä vahinko maksamalla sille kyseinen rahamäärä sen sijaan, että sille myönnettiin lisätuontitodistuksia ja annettiin kannettavaksi näiden banaanien markkinointia koskeva riski, kun niiden tuontia ei otettu huomioon tulevien vuosien viitemäärien laskennassa.

32 Dürbeck arvioi, että komissiolla ei näin ollen ollut oikeutta luoda Dürbeckin vastattavaksi asetuksesta N:o 404/93 poikkeavaa järjestelmää. Sen mukaan komissio, valittuaan lisätuontitodistusten myöntämisen kohtuuttoman tilanteen olemassaolon takia, ei voi kieltäytyä ottamasta huomioon näitä todistuksia asetuksen N:o 404/93 19 artiklan mukaisessa viitemäärien laskennassa sillä perusteella, että tämä valinta voisi, OCM:n kehityksestä riippuen, johtaa sille aiheutuneen vahingon määrän ylittävään korvaukseen. Koska asetuksen N:o 404/93 19 artiklassa on säädetty järjestelmästä, jonka mukaan kaikki viiteajanjakson aikana suoritetut tuonnit on otettava huomioon myöhempien vuosien tariffikiintiöiden laskennassa, komissio voi poiketa tästä ylemmäntasoisesta järjestelmästä vain, jos on syy menetellä niin, ja näin ei ole käsiteltävässä asiassa.

33 Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan komission olisi pitänyt suorittaa valittajalle lisätuontitodistusten myöntämisen sijasta rahasumma valittajalle aiheutuneen kohtuuttoman tilanteen korjaamiseksi, riittää sen toteaminen, että Dürbeck ei ole missään vaiheessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsittelyssä vedonnut tällaiseen perusteeseen. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta yhteisöjen tuomioistuimessa vaatimuksilleen perusteita, joihin hän ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa

yhteisöjen tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Yhteisöjen tuomioistuin on siis valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan ainoastaan arvioinnit, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. erityisesti asia C-111/99 P, Lech-Stahlwerke v. komissio, määräys 25.1.2001, Kok. 2001, s. I-727, 25 kohta).

34 Näin ollen tämän väitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

35 Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan komission, päätettyään myöntää valittajalle lisätuontitodistuksia kohtuuttoman tilanteen johdosta, olisi pitänyt ottaa huomioon niihin liittyvät banaanimäärät tulevien vuosien viitemäärien laskennassa, on korostettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeudellista virhettä tekemättä — huomautettuaan valituksenalaisen tuomion 93 kohdassa, että komission päättämillä toimenpiteillä voitiin ratkaista valittajan kohtuuton tilanne — todennut saman tuomion 94 kohdassa, että ei olisi ollut mitenkään perusteltua myöntää valittajalle asetuksen N:o 404/93 30 artiklan perusteella mitään lisäetua, kuten sitä, että edellä tarkoitettujen todistusten avulla tuodut banaanimäärät otettaisiin huomioon vahvistettaessa tariffikiintiöiden mukaiset viitemäärät tuleville vuosille.

36 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 96 kohdassa, ettei se seikka, että siirtymätoimenpiteiden toteuttamiseksi kohtuuttomien tilanteiden ratkaisemista varten asetuksen N:o 2601/97 1 artiklassa otetaan käyttöön 20 000 tonnin varaus, joka otetaan asetuksen N:o 404/93 18 artiklan mukaisen tariffikiintiön määrästä, merkitse sitä, että varauksen puitteissa myönnetyt määrät olisi välttämättä otettava huomioon laskettaessa viitemääriä tuleville vuosille.

37 Asetuksen N:o 404/93 30 artiklan mukaisessa siirtymäkauden järjestelmässä on lisätuontitodistusten myöntämisen edellytykseksi asetettu, että tällaisen toi-

menpiteen tarkoituksena on helpottaa siirtymistä kansallisista järjestelmistä OCM:ään ja että se on tätä varten tarpeellinen (ks. vastaavasti erityisesti em. asia T. Port, tuomion 35 kohta). Näin ollen taloudellinen toimija ei voi vedota saavutettuun oikeuteen tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa myönnettyjen viitemäärien huomioon ottamiseksi OCM:n yleisten säännösten mukaisessa tulevien vuosien viitemäärien laskennassa, koska — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä tapauksessa todennut — komissio on voinut pätevästi arvioida, että lisätodistusten väliaikaisen myöntämisen avulla voidaan ratkaista havaitut siirtymäkauden vaikeudet.

38 Näin ollen tämä väite on hylättävä selvästi perusteettomana.

39 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että valitus on osittain jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, ja osittain hylättävä selvästi perusteettomana, ja näin ollen se on hylättävä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan nojalla.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn tämän työjärjestyksen 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut valittajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska valittaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Tämän työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Anton Dürbeck GmbH velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

3) **Ranskan tasavalta ja Espanjan kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Annettiin Luxemburgissa 13 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

F. Macken

kolmannen jaoston puheenjohtaja